

CULTURELE EMANCIPATIE

In het afgelopen decennium waren de tekenen er al. Tekenen van een behoedzame, maar ook radicale omslag in het denken over kunst- en cultuurbeleid. Grenzen werden opengegooid; dwars door voordien gesloten beleidsafdelingen, departementen en ministeries heen wordt er nu samengewerkt.

Die bredere kijk op kunst en cultuur leidt ook tot het afstappen van beperkende ideeën over hoge kunst. Morie Von Looveren pleit er tegen die achtergrond voor niet alleen het gesubsidieerde oonbod voor iedereen toegankelijk te maken. Zij vindt dat cultureel ochtergestelde groepen, zoals mensen met een lage opleiding en een laag inkomen – voor wie in Vlaanderen sociool-ortistische projecten in het leven zijn geroepen – de mogelijkheid moeten krijgen eigen culturele smaaksymbolen te onwikkelen. Nu worden zij steeds vaker gedwongen zich cultureel dominante symbolen eigen te maken. Paternalisme, in plaats van de beoogde emancipatie.

Eltje Bos wijst in de rubriek Congressen op een andere vorm van emancipatie. In de mondiale debatten over culturele diversiteit en cultuur en ontwikkeling wordt niet zelden eenzijdig de visie en het belang van de Noordelijke landen uitgedragen, ten koste van die van de Zuidelijke. Dankzij het verzet van vertegenwoordigers van de Zuidelijke landen, wordt nu ook hun stem gehoord en serieus genomen.

In de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking speelt culturele emancipatie zelfs een centrale rol. In dit beleid wordt cultuur gezien als een toekomstige bron van inkomsten. Erfgoed neemt binnen de culturele sector een belangrijke plaats in vanwege de werkgelegenheid die het schept en als trekpleister van toerisme. Kees Epskamp schetst hoe duurzame omgang met het werelderfgoed in Moli alleen kan worden gerealiseerd in samenwerking met de lokale bevolking die zelf de verantwoordelijkheid voor het voortbestaan en onderhoud van dat erfgoed draagt.

Een nieuwe oonpak, nieuwe koders, andere deelnemers, nieuwe spelregels: het nieuwe kunst- en cultuurbeleid dient zich oon, al heeft het zich nog niet volledig ontpopt. Het heeft olles in zich een broedplaats voor culturele ontwikkeling te worden. De vraag is alleen: in welke tempo goon de ontwikkelingen voort? En blijft er, donkzij zal de toenevende emoncipatie van het privédoein voldoende speelruimte over voor het publieke domein?

lvH